

117 12012

117 12012

1. 1

พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์

3 ต.ค. 2531

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

• 166771

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปัญหานีพนธ์

24/1522 ประธาน

สมชาย ๑๑๑ กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

24/1522 ประธาน

สมชาย ๑๑๑ กรรมการ

24/1522 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์
ทวีบูรณ์ หอมเย็น ในฐานะประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ อุดมัทม์ ใน
ฐานะกรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์
ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งแด่ท่าน
รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รุคประเสริฐ ในฐานะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์
และให้ข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษาพิเศษ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหาร
โรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างแบบทดสอบ และให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลอันเป็นผลทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	3
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	4
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของพฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียน	8
✓ ขอบข่ายงานบริหารโรงเรียน	9
การบริหารงานวิชาการ	12
การบริหารงานบุคลากร	15
การบริหารงานกิจการนักเรียน	17
การบริหารงานธุรการและการเงิน	19
การบริหารงานอาคารสถานที่	20
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
✓ สมมุติฐานในการวิจัย	26
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	28
✓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
	สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา	35
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา	45
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	46
	ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	47
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	55
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	อภิปรายผล	59
	ข้อเสนอแนะ	67
	บรรณานุกรม	69
	ภาคผนวก	74

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
2	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน	35
3	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ	36
4	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านบุคลากร จำแนกเป็นรายข้อ	37
5	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านกิจการนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ	39
6	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านธุรการและการเงิน จำแนกเป็นรายข้อ	40
7	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ	42
8	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ	43
9	วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อ พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนก เป็นรายด้าน	45
10	วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ ในตำแหน่ง	46
11	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	47

12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานในโรงเรียน รวมทุกด้านของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่	50
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่	51
14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมการบริหารงานด้านบุคลากรของ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่	52
15	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่	53
16	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่	54

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของชาติเพราะประชาชนส่วนใหญ่สิ้นสุดการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับการศึกษานี้ ถ้าการประถมศึกษามีคุณภาพก็หมายถึงประชากรส่วนใหญ่ของชาติมีคุณภาพด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 3)

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่ความสามารถได้ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมวิชาการ 2520 : 1) การจัดการประถมศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดหมายดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลทางการศึกษาให้สูงขึ้น (กรมสามัญศึกษา 2521 : 75)

การบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดั่งนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการประกอบภารกิจบริหารโรงเรียนอย่างน้อย 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 6) ความสำเร็จลุล่วงของงานแต่ละด้าน ย่อมส่งผลสนับสนุนซึ่งกันและกัน (จรัส นองมาก 2529 : 203)

แต่การบริหารโรงเรียน ผู้บริหารจะเน้นงานบริหารด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป จะเห็นได้จากผลการวิจัยของ เฉลิม แชนฮอย (เฉลิม แชนฮอย 2519 : 88) และวิชัย ฤกษ์สำราญ (วิชัย ฤกษ์สำราญ 2521 : 133) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานด้านบุคลากร ธุรการและการเงิน และด้านวิชาการมากที่สุด ส่วนด้านกิจการ

นักเรียนมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย และที่ปฏิบัติน้อยมากที่สุด คือ งานความสัมพันธ์กับชุมชน การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานมากในค่านิโคค่านหนึ่งและละเลยงานค่านอื่น ๆ นั้น อาจสืบเนื่องมาจากทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มักจะให้ความสำคัญของงานค่านบูรณาการและการเงินมากกว่างานค่านอื่น ๆ เพราะงานค่านนี้ถ้าหากมีความผิดพลาดโอกาสที่จะได้รับโทษทางวินัยค่อนข้างสูงกว่าค่านอื่น ๆ (พนัส หันนาคินทร์ 2524 : 282) ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยมักจะให้ความสำคัญของงานค่านอาคารสถานที่ เพราะเป็นงานที่เมื่อทำแล้วสามารถเห็นความก้าวหน้าได้ชัดเจน มากกว่างานค่านอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 142) อีกประการหนึ่งอาจสืบเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มักจะดำเนินงานค่านกิจการนักเรียนและค่านความสัมพันธ์กับชุมชนค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มักตั้งอยู่ในชุมชนหนาแน่นและมีความเจริญมากกว่า (ดาวเรือง รัตนิน 2518 : 54 - 55) ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการบริหารงานเกือบทุกด้าน จึงมักให้ความสำคัญและสนใจงานค่านวิชาการมากกว่าค่านอื่น เพราะเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 8) การละเลยงานใดงานหนึ่ง นอกจากจะทำให้การดำเนินงานโดยรวมไม่สะดวกเท่าที่ควรแล้วยังทำให้โรงเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ประถมศึกษาอีกด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ผู้บริหารต้องพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน (หวน พันธุพันธ์ 2528 : 180) การบริหารโรงเรียนให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทุกด้านนั้น หมายถึงว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่และปฏิบัติงานในหน้าที่ทั้ง 6 ด้านให้ปรากฏในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ผู้บริหารโรงเรียนใดให้ความสำคัญกับงานในหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง มากกว่าอื่นน้อยเกินไป ย่อมมีผลต่อมาตรฐานการบริหารโรงเรียนตามที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ อาจกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมการบริหารงานดังกล่าวมานี้ ปรากฏอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยทั่วไป

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตกอยู่ในสภาพท้งกลาว จะเห็นได้จากข้อสรุป ปัญหาและความต้องการในการจัดการประถมศึกษาของจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปี 2530 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมิได้ทำคนให้เป็นผู้นำทางวิชาการ ขาดการนิเทศภายใน การมอบหมายงานมิได้คำนึงถึงความสมัครใจของครูร่วมงาน การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนไม่ทั่วถึง เพราะขาดการทำเขตบริการและสำมะโนนักเรียน การบริการด้านสุขภาพอนามัยไม่ทั่วถึง งานธุรการของโรงเรียนไม่มีระบบและไม่เป็นปัจจุบัน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีน้อย (สำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 2530 :

5 - 8)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวกว่าข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร การศึกษาระดับ โรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาจากการบริหารงานทั้ง 6 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียนอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดโครงการ เพื่อฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 6 ด้าน คือ

- 1.1 งานวิชาการ
- 1.2 งานบุคลากร
- 1.3 งานกิจการนักเรียน
- 1.4 งานธุรการและการเงิน

1.5 งานอาคารสถานที่

1.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีให้ดีขึ้น และผู้บริหารระดับสูงสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ตามขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวม 6 งาน คือ

1.1 การบริหารงานวิชาการ

1.2 การบริหารงานบุคลากร

1.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน

1.4 การบริหารงานธุรการและการเงิน

1.5 การบริหารงานอาคารสถานที่

1.6 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2530 จำนวน 4,850 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 210 คน และครูผู้สอน จำนวน 420 คน รวมทั้งสิ้น 630 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน คือ

4.1.1.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็นสองระดับ คือ ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี และเกินกว่า 5 ปี ขึ้นไป

4.1.1.2 ขนาดของโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

4.1.2 ครูผู้สอน

4.2 ตัวแปรตาม ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 6 ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำที่ใช้ดังนี้

1. พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2530 เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งพิจารณาได้จากกระตือรือร้นการปฏิบัติ วัดได้โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับ หลักสูตร การเรียนการสอน การจัดหาสื่อการเรียน การวัดผลประเมินผลรวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน

1.2 การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดความต้องการบุคลากร การจัดบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การมอบหมาย การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากร

1.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจการนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น การสำรวจเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียนนักเรียน การประชุมพิเศษ การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และการจัดบริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน

1.4 การบริหารงานธุรการและการเงิน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานงบประมาณ การจัดสรรเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงิน การพัสดุและการบัญชี

1.5 การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสร้าง การใช้ การบำรุงรักษา การควบคุมดูแล และการประเมินผลการใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ สิ่งปลูกสร้าง และบริเวณโรงเรียน

1.6 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรม

ของชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชน

2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย คือผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนไม่เกิน 5 ปี

2.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก คือผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเกินกว่า 5 ปี

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจัดขนาดของโรงเรียน โดยยึดปริมาณจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งปรับปรุงมาจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุ สื่อการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : ไม่มีเลขหน้า)

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน

3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้เป็นการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้ลำดับเนื้อเรื่อง
ดังนี้

1. ความหมายของพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียน
2. ขอบข่ายงานบริหารโรงเรียน
3. การบริหารงานวิชาการ
4. การบริหารงานบุคลากร
5. การบริหารงานกิจการนักเรียน
6. การบริหารงานธุรการและการเงิน
7. การบริหารงานอาคารสถานที่
8. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของพฤติกรรมการบริหารโรงเรียน

คำว่า "พฤติกรรม" ชัยพร วิชชาวุธ (ชัยพร วิชชาวุธ 2529 : 1) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ ไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำจะทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งความหมายคล้ายคลึงกับของ ประสาท อิศรปริกา (ประสาท อิศรปริกา 2522 : 13) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยาอาการ การกระทำหรือกิจกรรมทุกชนิด ของมนุษย์ เป็นการกระทำที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่ก็ได้ หรืออาจเป็นกิจกรรมที่แสดงออกให้ปรากฏเห็นได้ หรือเป็นอากัปกิริยาภายในซึ่งผู้อื่นไม่สามารถสังเกตเห็น หรือสังเกตเห็นได้ยาก จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ ที่ใคร่กระทำไปทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว และการกระทำนั้นผู้อื่นจะสามารถสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม

ส่วนคำว่า "การบริหารโรงเรียน" สมบูรณ์ พรหมภาพ (สมบูรณ์ พรหมภาพ 2521 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน ให้บรรลุจุดหมายตามที่กำหนดไว้ และ นิพนธ์ กิनावงศ์ (นิพนธ์ กิनावงศ์ 2523 : 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งเรียกว่า ผู้บริหารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้

ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน จึงสรุปได้ว่าหมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกตลอดถึงท่าทีของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้นำเสนอให้คณะครูในโรงเรียนสังเกตเห็นได้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งกิริยาอาการเหล่านั้น อาจจะเกิดจากความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริหารเอง หรือเกิดจากความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่ หรือที่สังคมส่วนใหญ่คาดหวังให้กระทำ

2. ขอบข่ายงานบริหารโรงเรียน

การบริหารการศึกษาในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีงานที่จะต้องปฏิบัติหลายด้านด้วยกัน งานเหล่านี้มีผู้จัดแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของงาน วิธีดำเนินงาน และการแก้ปัญหาหลายหมวดหมู่ตามความคิดเห็นซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละคนดังนี้

มิลเลอร์ (Miller. 1965 : 500 - 505) กล่าวถึงงานของผู้บริหาร ที่จะต้องปฏิบัติมี 8 ประเภท คือ

1. การวางโครงการ
2. การเรียนการสอน
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานด้านบุคลากร
5. งานด้านอาคารสถานที่ พัสดุ อุปกรณ์

6. งานการเงินและงานธุรการ
7. การประชาสัมพันธ์
8. การวางแผนและการประเมินผลงาน

เฟเบอร์ และ เชียร์อน (Faber and Chearon. 1970 : 212) มีความเห็นวาทานของผู้บริหารโรงเรียนควรแยกเป็น 8 ประเภท คือ

1. การจัดและพัฒนาหลักสูตร
2. งานบริหารกิจการนักเรียน
3. งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. งานบริหารบุคลากร
5. งานบริหารอาคารสถานที่
6. การจัดองค์การและโครงสร้าง
7. งานธุรการและการเงิน
8. การจัดอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน

สำหรับ แคมป์เบลล์ (Campbell. 1972 : 189) เห็นวาทานบริหารโรงเรียนซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบนั้น มี 6 ด้าน คือ

1. งานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน
2. งานหลักสูตรและการสอน
3. งานบุคลากรโรงเรียน
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานบริหารการเงินและธุรการ

วรพจน์ มุรพันธ์ (วรพจน์ มุรพันธ์ 2520 : 66) ได้ให้ความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นนักบริหารการศึกษา จึงต้องมีหน้าที่ที่จะต้องแสดงพฤติกรรมในการบริหารดังนี้ คือ

1. การบริหารงานบุคคลากรในโรงเรียน
2. การปกครองและแนะนํานักเรียน
3. การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน หนังสือ อุปกรณ์

การสอน

4. การบริหารที่เกี่ยวกับชุมชน
5. การจัดระบบบริหารงานโรงเรียน กำหนดอำนาจหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน
6. การบริหารธุรการและการเงินของโรงเรียน
7. การบริหารอาคารสถานที่ พัสดุ ครุภัณฑ์
8. การประเมินผลงานของโรงเรียน

ชวน พิณพิณฑ์ (ชวน พิณพิณฑ์ 2528 : 40) ได้จำแนกภารกิจการบริหารโรงเรียนไว้เป็น 5 ประเภท คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารกิจการนักเรียน
5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 27) ได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้เป็นแนวทางในการบริหารงาน ซึ่งประกอบด้วยงาน 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากแนวคิดต่าง ๆ ในการแบ่งงานบริหารโรงเรียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า งานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติหรือรับผิดชอบนั้นมีมากมายหลายประการ แต่ละแนวความคิดก็แตกต่างกันไปในรายละเอียด เมื่อพิจารณาแล้ว พอสรุปได้ว่า งานบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีขอบข่ายงานครอบคลุมในงาน 6 ด้าน คือ

1. งานบริหารวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานบริหารกิจการนักเรียน
4. งานบริหารธุรการและการเงิน
5. งานบริหารอาคารสถานที่
6. งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตลอดจนกิจกรรมและการวัดผลการศึกษา วิทยุสาทร (วิทยุสาทร 2516 : 252) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนก็คือการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ ในด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำและประสานงาน ให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการสอน

หวน พันธุพันธ์ (หวน พันธุพันธ์ 2528 : 45) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอน การนิเทศการสอน ตารางสอน สื่อการสอนหรือเทคโนโลยีทางการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ห้องสมุดและการประเมินผลการศึกษา

อมรชัย ตันติเมธ (อมรชัย ตันติเมธ 2529 : 134 - 146) มีความเห็นว่า งานด้านวิชาการนั้นนับว่าเป็นหัวใจของโรงเรียน เพราะหน้าที่ประการแรกของโรงเรียนก็คือ การให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้น งานในด้านนี้จึงนับว่าเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินงานให้เป็นผลดีและครอบคลุมขอบข่ายงานต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน เป็นการนำเอาหลักการ วิธีการ และขั้นตอน การวางแผนมาใช้ในการดำเนินงานทางด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. การจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นความพยายามในการจัดและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ให้มีจำนวนเพียงพอ และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า
3. การวางแผนการสอน เป็นการนำจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปตีความ ขยายความ แบ่งจุดประสงค์และกำหนดให้ชัดเจนไปว่าจะสอนอะไรให้กับนักเรียน สอนอย่างไร และวัดผลอย่างไรภายในเวลาที่กำหนด
4. การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนภายในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแบ่งนักเรียนระหว่างห้องและระหว่างชั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรม
5. การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือครูในโรงเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนของครู บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร เป็นการช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนดีขึ้น กิจกรรมประกอบควย กำหนดการเยี่ยมชั้นเรียน สหิทธิการสอน ให้คำแนะนำปรึกษา เป็นต้น
6. ห้องสมุด เป็นการจัดให้มีห้องสมุดในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือในห้องเรียน มุงให้ครูและนักเรียนมีหนังสือ วารสาร เพื่อศึกษาคนควาควยตนเอง
7. การวัดและประเมินผล เป็นการวัดผลและติดตามผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผลให้เลื้อนชั้นระหว่างปีหรือปลายปี ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าควยการประเมินผลการเรียน

8. การพัฒนาการสอนกลุ่มทักษะ เป็นการปรับปรุงการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ใ้ไทยรรดูเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

9. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การพัฒนาปรับปรุงเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา

10. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หมายถึง การพัฒนาปรับปรุงเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาจริยศึกษา ศิลปะศึกษา กนตรีและนาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย

11. การพัฒนาการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การปรับปรุงการสอนวิชา งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

12. การพัฒนาการสอนกลุ่มพิเศษ (ภาษาอังกฤษ) เป็นการพัฒนาการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ใ้ให้นักเรียนไ้รู้จักกับภาษาพูด ตัวอักษร รูปประโยค และประมวลคำศัพท์

13. การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนได้ช้าหรือนักเรียนที่ขาดเรียนแล้วเรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้เรียนไ้ทันตามแผนการสอน และเนื้อหาของหลักสูตร

14. การใช้ทรัพยากรของชุมชนเพื่อการเรียนการสอน เป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนไ้เกิดประโยชน์ไ้มากที่สุด

15. การรายงานผลการเรียน เป็นการจัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนไ้เป็นไปตามกำหนด และแจ้งไ้ผู้ปกครองนักเรียนไ้ทราบและเข้าใจ

ปัจจุบัน โรงเรียนประถมศึกษาได้ย้คขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 29) เป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งมีขอบข่ายงานดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

4. งานส่งเสริมการสอน
5. งานวัดและประเมินผล
6. งานห้องสมุด
7. งานนิเทศการศึกษา
8. งานคำนวณวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

4. การบริหารงานบุคลากร

เป็นที่ยอมรับกันว่า บุคลากรในโรงเรียนซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้แผนงานและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีขวัญกำลังใจ อันจะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย

สมพงศ์ เกษมสิน (สมพงศ์ เกษมสิน 2521 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารบุคลากรไว้ว่า เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลนับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การดูแลบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นไปจากการปฏิบัติงาน และได้เสนอแนะว่า การบริหารงานบุคลากรนั้นน่าจะประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
2. การสรรหาบุคคล
3. การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง
4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
5. การปกครองบังคับบัญชา
6. การพัฒนาบุคคล
7. การจัดประโยชน์แก่ผู้อื่น ๆ
8. การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ ซึ่งรับนโยบายมาจากหน่วยงาน
รับผิดชอบการประถมศึกษาระดับสูงขึ้นไป ภารกิจงานบุคลากรบางอย่าง เช่น การบรรจุ
แต่งตั้ง การคัดเลือกบุคลากร ใ้ค่าเน้นการเสร็จสิ้นในระดับอำเภอและจังหวัดแล้ว ดังนั้น
งานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาจึงเน้นหนักเฉพาะภารกิจต่อไปนี้ (สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 4)

1. การกำหนดความต้องการบุคลากร เป็นการคาดคะเนถึงความต้องการ
กำลังคนไว้ล่วงหน้าว่าต้องการคนประเภทใด ระดับใด จำนวนเท่าไร และเมื่อไร โดยการ
วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนครูที่มีอยู่ จำนวนครูที่จะขยายหรือโอน จำนวนนักเรียน
จำนวนห้องเรียน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน เป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัด
บุคคลที่ได้มาเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึง ความรู้ ความ
ถนัด ประสบการณ์และความสมัครใจ ซึ่งผู้บริหารอาจพิจารณาด้วยตนเองหรือร่วมกับคณะ
ทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ชัดเจน เพื่อ
ความคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน

3. การควบคุมกำกับติดตามและนิเทศบุคลากร เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ
ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ กฎ ข้อบังคับ และจุดมุ่งหมายของโรงเรียนที่กำหนด
ในการควบคุมกำกับติดตาม ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ มีปฏิทินปฏิบัติงาน
ตลอดจนกำหนดวิธีรายงาน ไว้ให้ชัดเจน

4. การพัฒนาและสร้างรักษามูลค่าบุคลากร เป็นการเพิ่มพูนคุณภาพบุคลากร ทั้ง
ความรู้ วิชาชีพและวิธีปฏิบัติงาน การจัดให้มีสวัสดิการในด้านต่าง ๆ การให้ขวัญกำลังใจ
ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดทำเป็นโครงการ
และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

5. การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติโดยการ
กำหนดผู้รับผิดชอบการประเมิน กำหนดแนวทางการประเมินให้ชัดเจน จัดสร้างเครื่องมือ

ประเมินที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ กำหนดให้มีการรายงานผลการประเมินเป็นรายเดือน รายภาค หรือประจำปีการศึกษา ที่เห็นว่าเหมาะสม

5. การบริหารงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่นักเรียน ฉะนั้นจึงเป็นภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูทุกคนในโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน สามารถ ใ้รับการศึกษาย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ญญโฏ สารฐ (ญญโฏ สารฐ 2516 : 204) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า การบริหารกิจการ นักเรียน หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนใน ส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน การบริหารกิจการนักเรียน เริ่มตั้งแต่การ สํารวจนักเรียน การรับเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่มชั้นเรียน กิจกรรม นอกหลักสูตรทั้งหลาย ตลอดจนการบริการ สวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน

วิชัย ราษฎร์ศิริ (วิชัย ราษฎร์ศิริ 2522 : 120) ได้ให้ความหมายของ การบริหารกิจการนักเรียนอีกทัศนะหนึ่งว่า หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริม พัฒนาการของนักเรียน นอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ อุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

การบริหารกิจการนักเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวาง พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ 2524 : 219) ได้แบ่งการบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาวินัยในโรงเรียน และบริการอื่น ๆ ที่จัดให้นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ การจัดอาหารกลางวัน การจัดร้านค้าของโรงเรียน และการจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน

ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้น มีกิจกรรมที่สำคัญ 4 หมวด ใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ได้แก่

- 1.1 การจัดทำเชตบริการ
- 1.2 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
- 1.3 การเกณฑ์ การรับนักเรียน
- 1.4 การปฐมนิเทศผู้ปกครอง
- 1.5 การแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดเรียน

2. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ได้แก่

- 2.1 การบริการสุขภาพ
- 2.2 การจัดอาหารกลางวัน
- 2.3 การบริการแนะแนว
- 2.4 การบริการนักเรียนขาดแคลน
- 2.5 หุ้่นการศึกษา

3. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น

- 3.1 กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- 3.2 กิจกรรมส่งเสริมวินัยในโรงเรียน
- 3.3 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
- 3.4 กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ
- 3.5 การจักกีฬา
- 3.6 การจักทัศนศึกษา
- 3.7 การจักกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน
- 3.8 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น

- 4.1 การติดตามผลการเรียน
- 4.2 การจักตั้งสมาคมศิษย์เก่า
- 4.3 การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

6. การบริหารงานธุรการและการเงิน

งานธุรการและการเงิน หมายถึงงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการ งานธุรการและการเงินจึงเปรียบเสมือนส่วนที่คอยประสานหรือสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น (จรัส นองมาก 2525 : 203)

งานด้านธุรการและการเงิน เป็นงานที่จะส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้เดินไปด้วยความเรียบร้อย และบริสุทธิ์ยุติธรรม อันเป็นการช่วยให้งานด้านอื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่น และเป็นการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบของผู้บริหารอีกด้วย จึงนับว่าเป็นภารกิจอันสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะต้องดูแลให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อยตลอดเวลา เพราะถ้าหากมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย เกิดขึ้นแล้ว นั้นหมายถึง อนาคตในชีวิตราชการของผู้บริหารโรงเรียนเองจะต้องอับแสงอย่างแน่นอน

วิจิตร วรุตบางกูร (วิจิตร วรุตบางกูร 2523 : 61) ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารงานธุรการและการเงินไว้ดังต่อไปนี้

1. งานเกี่ยวกับธุรการของโรงเรียน
2. งานเกี่ยวกับสารบรรณ
3. งานเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณ
4. งานเกี่ยวกับการเงิน
5. งานเกี่ยวกับการควบคุมดูแลพัสดุครุภัณฑ์
6. งานเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ

จากการศึกษาการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดหางบประมาณ หมายถึงการจัดหางบประมาณในส่วนที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของโรงเรียน

2. การจัดทำเงินนอกงบประมาณ หมายถึงเงินของโรงเรียนทุกชนิดที่อยู่นอกงบประมาณ เช่น เงินบำรุงการศึกษา เงินโครงการอาหารกลางวัน เงินบำรุงลูกเสือ เงินบำรุงยุวภาษา และเงินเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

3. การจัดซื้อและการจัดจ้าง หมายถึงการจัดซื้อพัสดุทุกชนิด และการจ้างทำของ

4. งานบัญชี หมายถึงการจัดทำบัญชีการเงินของโรงเรียนและการปฏิบัติการเก็บและรักษาเอกสารการเงินต่าง ๆ เช่น เงินงบประมาณแผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ เป็นต้น

5. งานพัสดุ หมายถึง การจัดซื้อ จัดจ้าง ลงทะเบียน บำรุงรักษา แลกเปลี่ยน เบิกจ่าย ซ่อมแซมและจำหน่ายพัสดุต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้

6. งานทะเบียน สถิติ หมายถึงงานรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ทะเบียนนักเรียน ทะเบียนครู ภารโรง ทะเบียนรับ - ส่งหนังสือราชการ ทะเบียนประกาศนียบัตร ทะเบียนคุมใบสุทธิ สถิติทุนการศึกษา สถิติผลการสอบของนักเรียน

7. งานสารบรรณ หมายถึง งานเกี่ยวกับหนังสือติดต่อของโรงเรียน หนังสือออกเริ่มตั้งแต่การเขียนร่าง แต่ง พิมพ์ ทำสัญญา และส่ง หนังสือเข้าเริ่มตั้งแต่ การรับ หนังสือ บันทึก เสนอ สั่งการ ตอบ หรือปฏิบัติและเก็บรักษา

7. การบริหารงานอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้ โดยสะดวก การจัดอาคารสถานที่อย่างเหมาะสมนั้น จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในด้านการเรียนการสอนให้แก่เด็กและครูผู้สอนได้เป็นอย่างมาก ดังนั้นอาคารสถานที่จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน จึงควรที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสำคัญของงาน

ชลิต พุทธิรักษา (ชลิต พุทธิรักษา 2526 : 117 - 119) ได้ให้ความหมายของการบริหารอาคารสถานที่ว่า หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่เท่าที่มีอยู่จัดการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และได้พิจารณาแยกงานอาคารสถานที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. อาคารเรียน ห้องเรียนและห้องพิเศษ
2. อาคารประกอบ
3. บริเวณโรงเรียน

เอลส์บริและคนอื่นๆ (Elsbry and Others. 1967 : 349 - 368) ได้กล่าวถึงงานบริหารอาคารสถานที่ในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนว่า ประกอบด้วย

1. การสร้างและการจัดอาคารสถานที่เพิ่มเติม
2. การปรับปรุงซ่อมแซมตามวาระ
3. การใช้สอยภายในห้องเรียน
4. การเลือกเครื่องใช้และเครื่องตกแต่งต่าง ๆ
5. การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของอาคารสถานที่
6. การจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องสุขลักษณะอนามัย
7. การจัดที่เข้านมและการทำงานความสะอาด
8. การเก็บตรวจสอบอาคารสถานที่เป็นระยะ ๆ
9. การจัดให้มีห้องเก็บสัมภาระและอุปกรณ์
10. การจัดและดูแลห้องเรียน
11. การจัดทำกระดานดำ
12. การตกแต่งห้องเรียน
13. การดูแลพื้นที่อาคาร
14. การระบายอากาศ
15. การดูแลสนามและบริเวณโรงเรียน

จากแนวคิดต่าง ๆ สรุปเป็นขอบข่ายงานบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียน
ประถมศึกษาได้ดังนี้

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ รวมถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคาร การ
ควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของ
โรงเรียน ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่
2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึงการกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่
ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดทั้งต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้
นอกห้องเรียนของนักเรียนและชุมชน
3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ คือการประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคาร
สถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด
4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือการควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการ
กำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคาร
สถานที่ ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง
5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผล
การใช้ เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสมเกิด
ประโยชน์สูงสุด และเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปี
ถัดไป

8. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ความเจริญ หรือความเสื่อมของโรงเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับ
สถาบันทางสังคม 2 สถาบัน คือ บ้าน และวัด เพราะการจัดการศึกษานั้นจะอาศัยลำพังแต่
ค่านิยมประมานั้นย่อมไม่เพียงพอ อีกประการหนึ่ง ประสพการณ์ในการเรียนรู้ของ
เด็กนั้นมีขึ้นมาจากโรงเรียนทั้งหมด เด็กย่อมได้รับประสบการณ์จากทางบ้านและสถานที่อื่น ๆ
ด้วยชุมชนมีส่วนในการสร้างรากฐานทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และทัศนคติให้

แก่เด็กเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพของสังคม โรงเรียนจะหาหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็กครบทุกส่วนทุกตอนนั้นย่อมเป็นไปได้ และประการสุดท้าย การให้การศึกษาแก่เด็กจะเป็นไปด้วยความยากลำบากอย่างยิ่งถ้าขาดความร่วมมือจากทางบ้าน ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่โรงเรียน และชุมชนจะต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้แก่เด็ก (อมรชัย ตันติเมฆ 2529 : 157)

การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สุพิชญา ชีระกุล (สุพิชญา ชีระกุล 2522 : 54 - 59) ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น ศึกษาโครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ความต้องการ รวมทั้งทัศนคติและความเชื่อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์
2. จัดรายการประชาสัมพันธ์ต่อชุมชน เช่น เผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียน ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น จัดทำข่าวสาร ออกหนังสือให้ชุมชนทราบ
3. ออกเยี่ยมชุมชนโดยคณะครูอย่างสม่ำเสมอ
4. จัดให้มีกิจกรรมการศึกษาของชุมชน
5. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์
 - 5.1 กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน เช่น การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ การจัดสหประชาแห่งการศึกษา การจัดงานประจำปีของโรงเรียน
 - 5.2 กิจกรรมที่นำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน การจัดสหประชาแห่งการทำความสะอาด การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี โดยโรงเรียน จัดกิจกรรมเหล่านี้ร่วมกับชุมชน
 - 5.3 กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น อนามัย เกษตร ฝ่ายปกครอง
6. ให้บริการแก่ชุมชน เช่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน บริการเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรของโรงเรียน

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยของ รั้งษ์ มหาชันช์ (รั้งษ์ มหาชันช์ 2518 : 130 - 136) และสมัคร หนูไฟโรจน์ (สมัคร หนูไฟโรจน์ 2518 : 205 - 206) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ ปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการบริหารวิชาการอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนงานด้านกิจการนักเรียน งานบริหารบุคคล และงานธุรการการเงิน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และค่อนข้างน้อย ตามลำดับ

ท้าวเรือง รัตนิน (ท้าวเรือง รัตนิน 2518 : 160) และสุวิธ แก้วเกษ (สุวิธ แก้วเกษ 2518 : 66) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการบริหารงาน ของครูใหญ่ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำหรือน้อย ส่วนงานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการการเงินและการบริการ อยู่ในเกณฑ์สูง และได้ผลดีพอควร

เฉลิม แซ่มซอย (เฉลิม แซ่มซอย 2519 : 88) และวิชัย ฤกษ์สำราญ 2521 : 133) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของครูใหญ่ด้านบริหารงานบุคคล ธุรการ การเงิน และวิชาการ อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง และได้ผลดีพอสมควร ส่วนกิจกรรมนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ และต่ำมากคือการบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ทองพูน นาทองบอ (ทองพูน นาทองบอ 2524 : 76) ได้ศึกษาพฤติกรรม การบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ พบว่า ครูใหญ่ได้ปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล กิจการนักเรียน การเงินและธุรการอยู่ในเกณฑ์สูงหรือมาก ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ รั้งษ์ มหาชันช์ และสมัคร หนูไฟโรจน์ ส่วนด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

สปาร์ค (Sparks. 1960 : 3605 - 3606) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจในการปฏิบัติงานของครูใหญ่โรงเรียนไฮสกูล ในมลรัฐเคนตักกี สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ใช้เวลาทำงานมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ การนิเทศการสอน การแนะแนว การประชาสัมพันธ์ การศึกษาทางวิชาการต่าง ๆ งานธุรการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การควบคุม ระเบียบวินัย และการสอน ส่วนความเข้าใจในการบริหารงานของครูใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ความเข้าใจของครูใหญ่ไม่ได้ขึ้นกับท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ แต่จะขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนใหญ่ ครูใหญ่จะมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานดีกว่าครูใหญ่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของแฟรงค์ (Frank. 1960 : 3605 - 3606) ซึ่งพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมากย่อมมีประสิทธิภาพและมีความเข้าใจในการบริหารดีกว่าครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก

สมิธ (Smith. 1974 : A) ได้ทำการวิจัยและพบว่าพฤติกรรมของครูใหญ่ที่ทำงานเกิดประสิทธิผลนั้น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บริหารระดับสูงกว่าโรงเรียนกับคณะกรรมการ
2. วางแผนงานและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับคณะครูในโรงเรียน
3. สร้างความเข้าใจและการติดต่อที่กระตือรือร้นกับโรงเรียน
4. กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและด้านส่วนตัว
5. ทำให้เกิดความมั่นคงและความเชื่อมั่นตนเองขึ้นในบรรยากาศของโรงเรียน
6. อุปการะครู
7. ร่วมมือในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและให้ความถูกต้องและยุติธรรม

เท่าที่ทำได้

8. พัฒนาตนเองในด้านวิชาการ
9. สามัคคีและร่วมมือกับครูส่งเสริมโรงเรียนของตน
10. ทำงานตามโครงการและพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
11. ทำงานอย่างมีสัมพันธ์ภาพอันดีกับชุมชน

12. เป็นผู้นำในทางวิชาการ

13. แสดงความสามารถในการสอนและการบริหารโรงเรียนให้ประจักษ์

14. ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีและมีวินัย

15. มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักเรียน

ส่วนพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นพฤติกรรมตรงกันข้ามกับ 15 ข้อ แต่เมื่อเรียงความสำคัญแล้ว หัวข้อจะไม่ตรงกัน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดการหาค่ากับข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2530 จำนวน 4,850 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 453 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มขนาดตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากร ตามเกณฑ์ของ เกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารทั้งสิ้น 210 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อครูผู้สอนในโรงเรียนที่สุ่มได้ตามข้อ 2.1 มาโรงเรียนละ 2 คน รวม 420 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 630 คน ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
เล็ก	152	876	70	140
กลาง	246	2,348	114	228
ใหญ่	55	1,173	26	52
รวม	453	4,397	210	420

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ โดยแยกเป็นคำถามในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการบริหารงานบุคลากร จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน จำนวน 10 ข้อ
5. ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ จำนวน 10 ข้อ
6. ด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมทั้งศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) แล้วนำความรู้และแนวความคิดที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม ให้เหมาะสมกับงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากประธานกรรมการและกรรมการควบคุมประกันคุณภาพเพื่อตรวจแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้มีประสบการณ์ต่างด้านการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาพิจารณา ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน รวม 5 คน โดยพิจารณาว่าแบบสอบถามนี้ครอบคลุมขอบข่ายงานหรือไม่ มีข้อความกำกวมคลุมเครือบ้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน แบบสอบถามแต่ละฉบับจะกำหนดวันส่งคืนไว้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วขอให้ส่งคืนที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมให้ แล้วผู้วิจัยจะไปรับแบบสอบถามที่ตอบแล้วจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ และแยกเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดโรงเรียน
2. นำแบบสอบถามที่คัดไว้มาตรวจให้คะแนนเฉพาะตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ย (mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 แต่ละข้อ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวของเบสต์ (Best. 1964 : 189) ดังนี้
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ปฏิบัติน้อยที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ปฏิบัติน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ปฏิบัติปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ปฏิบัติมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ปฏิบัติมากที่สุด

สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยรายคน นำมาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวของ เบสต์
(Best. 1964 : 158 - 159) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์	การแปลผล
3.68 - 5.00	มาก	มีพฤติกรรมในการบริหารงานมาก
2.34 - 3.67	ปานกลาง	มีพฤติกรรมในการบริหารงานปานกลาง
1.00 - 2.33	น้อย	มีพฤติกรรมในการบริหารงานน้อย

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวน

3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ (t - test)

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ (One-way analysis of variance) ถาผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญจะทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 45})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 62})$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 62})$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2. การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
ตามสมมุติฐานข้อ 1 และข้อ 2 ใช้ t - test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 152})$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม
ตามสมมุติฐานข้อ 3 ใช้ F - test

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad (\text{ชศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 249})$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F,
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าผลการวิเคราะห์หาค่าสำคัญจะทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมนคูลส์
 (Newman Keuls method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- N แทน จำนวนผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- S^2 แทน ค่าความแปรปรวน (Variance)
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
- SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
- df แทน ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อพฤติกรรม
การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อ
พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน มีรายละเอียดที่ทำการ
วิเคราะห์ดังตาราง 2 - 8

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามงานการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน

พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ	
	$\bar{X}$ N = 558	S
การบริหารงานด้านวิชาการ	3.803	.541
การบริหารงานด้านบุคลากร	3.831	.564
การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	3.699	.557
การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน	3.904	.576
การบริหารงานด้านอาคารสถานที่	3.758	.603
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.359	.683
รวมเฉลี่ย	3.726	.515

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม และรายงานอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
1	การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการวางแผนงานวิชาการ	3.794	.718
2	การจัดให้มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ	3.554	.806
3	การดำเนินงานจัดหาหลักสูตร คู่มือครูแผนการสอนและกำหนดการสอนบริการแก่ครู	3.989	.756
4	การดำเนินงานหรือส่งเสริมให้มีการประชุม อบรมสัมมนาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอน	3.579	.777
5	การจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมโดยมีการกำกับดูแลอย่างมีระบบ	3.500	.788
6	การจัดให้มีการสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษาและกำกับดูแลให้มีการใช้อย่างคุ้มค่า	3.760	.767
7	การกำหนดให้ครูทำบันทึกการสอนและทำการตรวจบันทึกการสอนของครูเป็นประจำ	4.088	.838
8	การจัดให้มีการรวบรวมสถิติข้อมูลทางวิชาการของโรงเรียน	3.973	.742
9	การส่งเสริมให้มีการจัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งคนควาแก่ครูและนักเรียน	3.776	.787

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
10	การจัดให้มีการควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนการสอน ได้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบและหลักการวัดและการศึกษา	4.022	.704
	รวมเฉลี่ย	3.803	.541

จากตาราง 3 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่า มีพฤติกรรม การบริหารงานวิชาการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดให้ มีการสอนซ่อมเสริมโดยมีการกำกับดูแลอย่างมีระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรม การบริหารงานนอกนั้น อยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงาน ด้านบุคลากร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
1	การประชุมชี้แจง นโยบาย โครงการและแผนงานต่าง ๆ ของ โรงเรียนให้คณะครูได้ทราบแนวปฏิบัติ	4.061	.709
2	การกำกับดูแลให้ครูปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบปฏิบัติของทาง ราชการและจรรยาครู	4.011	.741

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
3	การจัดครูเข้าสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามความรู้ความสามารถอย่างยุติธรรม	4.013	.747
4	การให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเมื่อมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ	3.769	.750
5	การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน	4.032	.731
6	การติดตามกำกับดูแลและนิเทศการปฏิบัติงานของครูอย่างมีระบบและสม่ำเสมอ	3.604	.753
7	การจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือเพื่อนครูภายในโรงเรียน	3.297	.917
8	การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าทั้งทางวิชาการและตำแหน่งหน้าที่การงาน	3.962	.744
9	การพิจารณาความดีความชอบของครูตามเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้อย่างยุติธรรม	3.970	.820
10	การนำข้อดีและข้อบกพร่องจากการประเมินผลการปฏิบัติงานมาชี้แจงให้ครูทุกคนทราบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร	3.590	.829
	รวมเฉลี่ย	3.831	.564

จากตาราง 4 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์ พบว่ามีพฤติกรรมในการบริหารงานบุคลากร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือเพื่อนครูภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมนอกนั้นอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงาน
ค่านักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานค่านักเรียน	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
1	การจัดทำเขตบริหารและสำมะโนนักเรียนเพื่อให้เด็กในเกณฑ์บังคับ ได้เข้าเรียนจนครบทุกคน	4.258	.742
2	การดำเนินการจัดทำระเบียบสะสม บัตรสุขภาพ ทะเบียนต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนเรียบร้อยและจัดเก็บไว้อย่างมีระบบ สะดวก ต่อการนำไปใช้	4.109	.717
3	การจัดบริการสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง	3.905	.714
4	การจัดบริการอาหารกลางวันโดยคำนึงถึงความสะดวกคุณภาพ และดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ	3.989	.770
5	การจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน	3.267	.995
6	การส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.943	.758
7	การส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	3.572	1.042
8	การส่งเสริมกิจกรรมกีฬาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.821	.806
9	การจัดบริการแนะแนวทั้งด้านส่วนตัว การศึกษาต่อ การประกอบ อาชีพ และการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.296	.826
10	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ และจัดกิจกรรมของ ชุมนุมโดยสม่ำเสมอ	2.828	.975
	รวมเฉลี่ย	3.699	.557

จากตาราง 5 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีพฤติกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีพฤติกรรมการบริหารที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ ส่วนพฤติกรรมอื่นอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานด้านธุรการและการเงิน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงิน	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
1	การจัดให้มีการจัดเก็บเอกสารหรือหนังสือราชการให้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการค้นหา	4.091	.749
2	การจัดให้มีการสื่อสารโต้ตอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้รวดเร็วทันเหตุการณ์	3.758	.871
3	การจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอกับความต้องการของงานในโรงเรียน	3.824	.718
4	การจัดให้มีการดูแลและรักษาซ่อมแซมครุภัณฑ์ให้ใช้ได้ประโยชน์คุ้มค่า	3.746	.748
5	การจัดให้มีการทำทะเบียนบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันเสมอ	4.020	.737
6	การจัดให้มีการทำทะเบียนบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.240	.714
7	การจัดให้มีการเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ ของโรงเรียนได้สะดวกและรวดเร็ว	4.125	.733

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงิน	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
8	การจัดให้มีการทำงานงบประมาณประจำปีของโรงเรียนโดยให้ครูมีส่วนร่วม	3.892	.860
9	การวางแผนเพื่อหารายได้ให้เพียงพอกับการใช้จ่ายภายในโรงเรียน	3.588	.821
10	การจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์เป็นประจำ	3.756	.766
	รวมเฉลี่ย	3.904	.576

จากตาราง 6 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงิน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีพฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงินโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงาน
 กานอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N=558	S
1	การส่งเสริมให้คณะครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้สะอาดปลอดภัยและร่มรื่น	4.246	.695
2	การซ่อมแซมและรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีและปลอดภัย	4.011	.701
3	ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	4.025	.711
4	จัดให้มีเรือนเพาะชำและใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	3.294	1.116
5	จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.961	.825
6	จัดให้มีสถานที่พักผ่อนและสนามเด็กเล่นเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.443	.943
7	การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนได้สวยงามร่มรื่นเป็นระเบียบปลอดภัย	3.838	.771
8	ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.806	.762
9	การส่งเสริมให้มีการบริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน	3.615	.815
10	จัดให้มีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.351	.880
	รวมเฉลี่ย	3.758	.603

จากตาราง 7 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมการบริหารที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดให้มีเรือนเพาะชำ และใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนและสนามเด็กเล่น การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ประกอบการวางแผน ส่วนพฤติกรรมอื่น อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	พฤติกรรมกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
1	จัดให้มีการสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านการศึกษาและอาชีพ	3.047	.894
2	การนำความคิดเห็นของกรรมการศึกษามาประกอบการบริหารโรงเรียน	3.477	.892
3	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคม ชมรม กลุ่มอาชีพหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน	2.722	1.048
4	การสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรืองานพัฒนาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน	3.493	.866
5	การจัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่หรือบริการเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน	2.729	1.033
6	การออกไปพบปะกับประชาชนเพื่อชี้แจงความก้าวหน้าหรือความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.392	.910
7	การสนับสนุนให้ครูออกไปเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองที่บ้าน	3.432	.865

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ	
		$\bar{X}$ N = 558	S
8	การทำตนเป็นกันเองกับประชาชนและให้โอกาสปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ	3.986	.790
9	การส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อุปกรณ์อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.649	.882
10	ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลงานของโรงเรียนให้เป็นที่รับทราบทั่วไปโดยใช้นักเรียน กรรมการศึกษา เอกสาร หรือเครื่องขยายเสียงเป็นสื่อ	3.665	.921
	รวมเฉลี่ย	3.359	.683

จากตาราง 8 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์พบว่า มีพฤติกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การทำตนเป็นกันเองกับประชาชนและให้โอกาสปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อุปกรณ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน ให้ประชาชนทราบ ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อ
พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 คาน รายละเอียดที่ทำการ
วิเคราะห์ ดังตาราง 9

ตาราง 9 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรม
การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 คาน

พฤติกรรมการบริหาร	ผู้บริหาร N = 187		ครูสอน N = 371		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
การบริหารงานด้านวิชาการ	3.862	.537	3.774	.542	1.81
การบริหารงานด้านบุคลากร	3.960	.515	3.766	.577	4.05**
การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	3.785	.522	3.656	.569	2.67**
การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน	4.047	.503	3.832	.598	4.45**
การบริหารงานด้านอาคารสถานที่	3.871	.542	3.701	.625	3.33**
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	3.478	.632	3.299	.701	3.04**
รวม	3.834	.466	3.671	.530	3.71**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกา
บริหารโดยส่วนรวม ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้าน การบริหารงาน
บุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหาร

งานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการบริหารงานวิชาการ พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง

พฤติกรรมการบริหาร	ประสบการณ์ ไม่เกิน 5 ปี N = 69		ประสบการณ์ เกินกว่า 5 ปี N = 118		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
การบริหารงานด้านวิชาการ	3.859	.523	3.870	.543	-0.14
การบริหารงานด้านบุคลากร	3.981	.484	3.957	.528	0.32
การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน	3.785	.530	3.788	.520	-0.04
การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน	4.129	.485	4.001	.511	1.71
การบริหารงานด้านอาคารสถานที่	4.862	.537	3.887	.536	-0.31
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.557	.530	3.439	.681	1.32
รวม	3.862	.424	3.824	.486	0.57

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี และมีประสบการณ์ในตำแหน่งเกินกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียดตามตาราง 11

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารงานวิชาการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.525	2.263	8.487**
ภายในกลุ่ม	184	49.057	.267	
รวม	186	53.583		
การบริหารงานด้านบุคลากร				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.593	.796	3.069*
ภายในกลุ่ม	184	47.734	.259	
รวม	186	49.327		

ตาราง 11 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.581	1.790	7.003 **
ภายในกลุ่ม	184	47.044	.256	
รวม	186	50.625		
การบริหารงานด้านธุรการและการเงิน				
ระหว่างกลุ่ม	2	.994	.472	1.882
ภายในกลุ่ม	184	46.161	.251	
รวม	186	47.105		
การบริหารงานด้านอาคารสถานที่				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.783	1.392	4.943 **
ภายในกลุ่ม	184	51.801	.281	
รวม	186	54.584		
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.103	1.052	2.679
ภายในกลุ่ม	184	72.237	.393	
รวม	186	74.340		

ตาราง 11 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวม				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.301	1.151	5.566 **
ภายในกลุ่ม	184	38.041	.207	
รวม	186	40.343		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมในการบริหารงานด้านธุรการและการเงิน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมและรายค่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้นำคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานทั้งโดยส่วนรวมและรายค่าน มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อความแตกต่าง โดยวิธีทดสอบของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls method) ดังแสดงในตาราง 12 - 16

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานในโรงเรียนรวมทุกด้าน
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดเล็ก 3.702	โรงเรียน ขนาดกลาง 3.859	โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4.046
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.702	—	.157	.344*
โรงเรียนขนาดกลาง	3.859		—	.187
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.046			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงาน
โรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มี
พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดเล็ก 3.649	โรงเรียน ขนาดกลาง 3.934	โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4.081
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.649	—	.285*	.432*
โรงเรียนขนาดกลาง	3.934		—	.147
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.081			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงาน
วิชาการแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
ที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการมากกว่าผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ
แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดกลาง มีระดับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ มากกว่าผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรม
การบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการบริหารงานค่านบุคลากรของผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดเล็ก 3.844	โรงเรียน ขนาดกลาง 3.989	โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4.123
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.844	—	.145	.279*
โรงเรียนขนาดกลาง	3.989		—	.134
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.123			—

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน
บุคลากร แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
ที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคลากรมากกว่าผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน
บุคลากร แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานค่านักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดเล็ก 3.649	โรงเรียน ขนาดกลาง 3.787	โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4.092
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.649	—	.138	.443 *
โรงเรียนขนาดกลาง	3.787		—	.305 *
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.092			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงาน
กิจการนักเรียน แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับพฤติกรรมการบริหารงาน
ค่านักเรียน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดกลาง กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีพฤติกรรมการบริหารงานกิจการ
นักเรียนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ของ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดเล็ก 3.708	โรงเรียน ขนาดกลาง 3.922	โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4.058
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.708	—	.214	.350*
โรงเรียนขนาดกลาง	3.922		—	.136
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.058			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงาน
อาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับพฤติกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่
มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีพฤติกรรม
การบริหารงานอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนผู้บริหาร 187 คน ครู 371 คน รวมทั้งสิ้น 558 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า รวม 60 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 630 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 574 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 558 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.19

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบและแนบแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปคำนวณด้วยเครื่องคำนวณคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน
3. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ รายคำ และรวมทุกคำ กับ เกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 คำ โดยใช้สถิติค่าที (t - test)
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 คำ จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยใช้สถิติค่าที (t - test)
6. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นรายข้อ โดยวิธีนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายคำ ปรากฏว่า

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการบริหารงานด้านบุคลากร การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อย (ไม่เกิน 5 ปี) และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมาก (เกินกว่า 5 ปี) มีพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏผลโดยส่วนรวม และรายด้าน ดังนี้

พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวม ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษา แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไรบ้าง

พฤติกรรมกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ: ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ
แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านวิชาการ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างไรบ้างมีความสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมการบริหารงานคานบุคคลากร ปราบกฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานค้ำ
บุคลากร แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

๒. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานต่าง
บุคลากร แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างไรมีความสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านบุคลากร แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไรมีความสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมการบริหารงานคานักการนักเรียน ปรากฏดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
กิจการนักเรียน แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ
.05

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
กิจการนักเรียน แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
กิจกรรมนักเรียน แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมการบริหารงานด้านบุคลากรและการเงิน ปรากฏผลว่า ผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีพฤติกรรมการบริหารงานด้านบุคลากรและ
การเงิน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
อาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
อาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมการบริหารงานด้าน
อาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ปรากฏผลว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีพฤติกรรม
การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์แยกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า พฤติกรรมการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานตามนโยบายเร่งรัดคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และนโยบายเร่งรัดคุณภาพของสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีการนิเทศ ติดตามผลและรายงานเป็นระยะ มีการประเมินผลสมรรถภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด โดยนำผลการประเมินมาจัดอันดับ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจและให้ความสำคัญของการปฏิบัติงานทางด้านการวิชาการเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินสมรรถภาพของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คาวเรือง รัตนิน (คาวเรือง รัตนิน 2518 : 83) ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง ปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงานบุคลากร พบว่า พฤติกรรมการบริหารงาน
บุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานบุคลากรอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผลของการอบรมผู้บริหารตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเมื่อปลายปี 2528 ทำให้ผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักการบริหารโรงเรียนดีขึ้น ให้ความสำคัญแก่บุคลากรในหน่วยงาน เพราะงานในโรงเรียนจะสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรเป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องพยายามหาวิธีที่ดีที่สุด ที่จะทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานมากในด้านการประชุมชี้แจงนโยบาย โครงการ แผนงานต่าง ๆ ของโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันทั้งด้านการงานและด้านส่วนตัว อันเป็นพื้นฐานของการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็น

ไปตามความคิดเห็นของ สมพงษ์ เกษมสิน (สมพงษ์ เกษมสิน 2521 : 18) ที่ว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารที่เข้าใจคนและเข้ากับคนอื่นได้ จึงทำให้การปฏิบัติงานตามบุคลากรของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิม แชมชอย (เฉลิม แชมชอย 2519 : 88) ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในภาคใต้ บริหารงานบุคลากรอยู่ในเกณฑ์สูงและได้ผลดีพอสมควร

1.3 การบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก นโยบายการจัดงานวันประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้มีการประกวดกิจกรรมนักเรียนขึ้นทุกปี มีกิจกรรมสำคัญ ๆ ได้แก่ การประกวดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สหกรณ์โรงเรียนกีเณ การประกวดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประชาธิปไตยกีเณ ประกวดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันกีเณ เป็นผลทำให้ผู้บริหารมีความสนใจที่จะบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนของตนให้ดีที่สุด และส่งเขาประกวดเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้กับโรงเรียนของตน นอกจากนี้ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ยังได้จัดให้มีการอบรมตามโครงการสุขศึกษาสายการศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารได้นำวิธีการและหลักการต่าง ๆ ไปดำเนินการบริการค่านุภาพอนามัยให้แก่ นักเรียน สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองพูน นาทองบอ (ทองพูน นาทองบอ 2524 : 76) ที่พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในเกณฑ์สูงหรือมาก

จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน ยังมีการปฏิบัติงานในค่าน้อยอยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบทที่ค่อนข้างยากจน การดำเนินงานหาทุนจึงยังทำได้ไม่คึกคัก ประกอบกับทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีงบประมาณในการจัดหาเสื้อผ้า เครื่องเขียนแบบเรียนสำหรับแจกให้เด็กยากจนอยู่แล้ว จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหาร ปฏิบัติงานค่านี้น้อยไม่มากเท่าที่ควร

1.4 การบริหารงานธุรการและการเงินพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงิน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติมาก กว้างขวางอื่น ๆ ทั้ง 6 งาน

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานธุรการและการเงินอยู่ในระดับมาก และมีการบริหารงานด้านนี้มากกว่างานด้านอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากงานธุรการและการเงิน เป็นงานที่บริการและช่วยเหลือสนับสนุนงานอื่นให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และเป็นงานที่จะต้องเก็บรักษาหลักฐานไว้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องดำเนินการจัดทำด้วยความระมัดระวังรอบคอบทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ ประกอบกับในปัจจุบัน ทางสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มอบอำนาจการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุให้กับผู้บริหารโรงเรียนกว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจเกี่ยวกับงานธุรการและการเงินเพิ่มขึ้น เช่น การจัดซื้อ จัดจ้างเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ ของโรงเรียน นอกจากนี้ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีนโยบายป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการเงิน โดยให้มีการตรวจสอบภายในทุก ๆ 6 เดือน จากภาวะดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญและปฏิบัติงานด้านธุรการและการเงินมากเป็นอันดับแรก ความสำคัญของภารกิจด้านนี้ อมรชัย ตันติเมธ (อมรชัย ตันติเมธ 2529 : 143) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การบริหารงานธุรการและการเงิน นับว่าเป็นภารกิจอันสำคัญของผู้บริหาร ที่จะต้องดูแลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตลอดเวลา หากปฏิบัติบกพร่องแล้วจะมีผลกระทบต่อความก้าวหน้าในราชการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ฤกษ์สำราญ (วิชัย ฤกษ์สำราญ 2521 : 133) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริหารงานด้านธุรการและการเงินอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงและได้ผลดี

1.5 ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก งานอาคารสถานที่เป็นงานที่เมื่อทำแล้วปรากฏผลเห็นเด่นชัด

งานอื่น ๆ ง่ายต่อการตรวจสอบ การจัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสมสะอาด ร่มรื่นสวยงาม จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในด้านการเรียนการสอนให้แก่เด็กได้อย่างมาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดให้มีการประกวดความสะอาด บริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียนในวันประถมศึกษาแห่งชาติทุกปี นอกจากนี้ ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ยังได้กำหนดให้มีการประเมินสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นประจำทุกภาคเรียน และต้องผ่านเกณฑ์การประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จึงทำให้ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่นอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในบางเรื่อง เช่น การจัดให้มีเรือนเพาะชำและสนามเด็กเล่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ และโรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถที่จะจัดหาเองได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองพูน นาทองบ่อ (ทองพูน นาทองบ่อ 2524 : 44) ที่พบว่า ครูใหญ่ปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

1.6 ด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก การปฏิบัติงานในตำแหน่งส่วนมากอาศัยเวลาดนการในการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และเป็นการติดต่อกันโดยทางส่วนตัวมีลักษณะทางราชการ จึงดูเหมือนจะมีการปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสามารถที่จะปฏิบัติงานได้มากในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำคนให้เป็นกันเองกับประชาชน การส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อุปกรณ์หรือสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมของชุมชน และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลงานของโรงเรียน และปฏิบัติงานได้น้อยที่สุดเกี่ยวกับ การจัดตั้งสมาคม มูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษา ทั้งนี้อาจ

เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ค่อนข้างยากจน จึงไม่สามารถจัดตั้ง
ได้ประกอบกับทางโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับทั้งงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจน
ได้รับเครื่องเขียน แบบเรียนและเสื้อผ้าสำหรับแก่นักเรียนยากจน จึงทำให้ภาระหน้าที่ของ
ผู้บริหารที่จะต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองลดน้อยลง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการ
วิจัยของ ทองพูน นาทองบ่อ (ทองพูน นาทองบ่อ 2524 : 76) ที่พบว่า ครูใหญ่
ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2. การทดสอบสมมุติฐาน

2.1 ตามสมมุติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนโดยรวม ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐาน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน
พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน
งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมี
ความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็น
หน้าที่อันค้ำคัญแรกของโรงเรียนที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน (ภิญโญ สาร 2516 : 252)
ดังนั้นครูทุกคนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอันเป็นหน้าที่โดยตรงของครู นอกจากนี้
การส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูได้รับการอบรมในด้านวิชาการมากขึ้น และมี
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการมากขึ้น ทำให้ครูมีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกับผู้บริหารในเรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการ ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น ผู้บริหารมักจะ
เป็นผู้ปฏิบัติเอง หรือมอบหมายให้เพียงบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เพียงบางส่วนรับผิดชอบ เพราะ
โรงเรียนประถมศึกษา มีบุคลากรน้อย ไม่มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่ไม่ได้รับมอบหมาย
จึงมีความรู้ความเข้าใจในงานนั้น ๆ น้อย จึงทำให้ความคิดเห็นของครูแตกต่างจากผู้บริหาร
ดังกล่าว

2.2 ตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งเกินกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งคล้ายกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2518 : 54) ที่พบว่า ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีสมรรถภาพการบริหารงานในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ๆ จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรและวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารโรงเรียน ทัดเทียมกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ปี 2528 ซึ่งได้จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้บริหารโรงเรียนทุกคน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคน ยังได้รับหนังสือคู่มือบริหารโรงเรียน ซึ่งสามารถที่จะศึกษางานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้อาจเป็นเหตุทำให้ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ไม่เป็นตัวแปร ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา

2.3 ตามสมมุติฐาน ข้อที่ 3 กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาด แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานอาคารสถานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีพฤติกรรมในการบริหารงานบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับพฤติกรรมการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมาก ดังนั้นภารกิจความรับผิดชอบในการบริหารงานทั้งทางด้านการบุคลากร กิจกรรมนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ ย่อมมีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการและความเจริญเติบโตขององค์กร ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีปริมาณงานน้อยภาระความรับผิดชอบในการบริหารงานดังกล่าวก็ย่อมน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ผลการศึกษานี้ คล้ายกับผลการวิจัยของ แฟรงค์ (Frank. 1960 : 3605 - 3606) ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมากย่อมมีประสิทธิภาพและความเข้าใจในการบริหารดีกว่าครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนพฤติกรรมในการบริหารงานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานธุรการและการเงิน เป็นงานที่จะต้องทำตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องทำเหมือนกัน ประกอบกับงานธุรการและการเงินเป็นงานที่จะต้องจัดทำให้เรียบร้อยและมีหลักฐาน เมื่อผู้บังคับบัญชาออกไปตรวจก็มักจะพิจารณาจากงานด้านนี้ก่อน เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการทุจริตขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรินทร์า วัชรสิงห์ (วรินทร์า วัชรสิงห์ 2524 : 96) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาได้ปฏิบัติงานธุรการและการเงินอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นทุกโรงเรียนปฏิบัติงานเหมือนกัน อาจเนื่องมาจากงานนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การพบปะพูดคุย การเข้าร่วม งานประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและทางวัดอยู่เสมอ เป็นงานที่อยู่ในลักษณะคอยเป็นคอยไป ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญของงานด้านนี้น้อย ดังจะเห็นได้จากผลงาน

การวิจัยของ วิชัย ฤกษ์สำราญ (วิชัย ฤกษ์สำราญ 2521 : 133) สัมคร หนูไพโรจน์ (สัมคร หนูไพโรจน์ 2513 : 205) รังสิ มหาจันทร์ (รังสิ มหาจันทร์ 2518 : 130) และสุวิธ แก้วเกษ (สุวิธ แก้วเกษ 2518 : 66)

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ควรจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหาร เพื่อศึกษาปัญหาและรูปแบบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับการบริหารงานในคานานี้ให้สูงขึ้น

2. ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างเรือนเพาะชำให้เพียงพอทุกโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

3. ควรให้ความสนใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะมีระดับพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียนต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทุกด้าน โดยการช่วยเหลือคานงบประมาณและการนิเทศ

4. ควรจัดให้มีสวัสดิการ ช่วยเหลือเพื่อนครู ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะครู

5. ควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน โดยจัดเป็นมูลนิธิ นำเฉพาะคอกผลมาดำเนินการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาคานใดคานหนึ่งโดยเฉพาะให้ลึกซึ้ง

2. ควรศึกษาปัญหาในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ควรวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้ โดยใช้กระบวนการวิจัยที่แตกต่างกันออกไป เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2529, 116 หน้า

..... บัญชีจัดสรรค่าวัสดุเพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร พ.ศ. 2521 2530,
ไม่มีเลขหน้า อักส่าเนา

จำรัส นองมาก "การบริหารงานธุรการ" เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียน
ประถมศึกษา หน่วยที่ 4 สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2505,
410 หน้า

เฉลิม แชนซอย งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 101 หน้า อักส่าเนา

ชลิต พุทธิรักษา "การบริหารอาคารสถานที่" เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียน
ประถมศึกษา หน่วยที่ 9 สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2526,
526 หน้า

ชัยพร วิชชาวูช การวิจัยเชิงจิตวิทยา บริษัทสารมวลชนจำกัด 2519, 175 หน้า

ชูศรี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์เจริญผล 2507,
370 หน้า

ท้าวเรือง รัตนิน งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2518, 164 หน้า อักส่าเนา

ทองพูน นาทองบ่อ พฤติกรรมกรรมการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524, 98 หน้า อักส่าเนา

นิพนธ์ กิณาวงศ์ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา

โรงพิมพ์พิมพ์เนศ 2523, 151 หน้า

ประสาธ อิศรปริศา จิตวิทยาการศึกษา สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต 2522, 156 หน้า

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2524, 363 หน้า

ปัญญา สาร หลักบริหารการศึกษา วัฒนาพานิช 2516, 695 หน้า

รังษี มหาชนธ์ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคใต้

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 189 หน้า อักษรสำเนา

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา

เบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3 สุนทรปรการ ชนิษฐการพิมพ์ 2523, 187 หน้า

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์

สวนทองถิ่น 2520, 442 หน้า

วิชัย ฤกษ์สำราญ งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2521, 189 หน้า อักษรสำเนา

วิชัย ราษฎร์ศิริ หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2522, 170 หน้า

วิรัตน์ ศิริบุรณ การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ใน

เขตการศึกษา 11 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2518, 69 หน้า อักษรสำเนา

วรพจน์ มูรพันธ์ "ลักษณะของนักบริหารการศึกษาที่ดี" การอบรมครูใหญ่ประธานกลุ่ม

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 25 จังหวัดในภาคกลางและภาคตะวันออก ครั้งที่ 3

พระปฐมการพิมพ์ นครปฐม 2520, 270 หน้า

วรินทร์า วัชรสิงห์ งานบริหารบุคลากรและการเงินของโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 228 หน้า

อักษรสำเนา

สมัคร หนูโพโรจน์ งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 228 หน้า
อัครสำเนา

สมบุรณ์ พรหมภาพ หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2521,
271 หน้า

สมพงศ์ เกษมสิน การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ ไทยวัฒนาพานิช 2521, 376 หน้า
สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการจัดโรงเรียน สามเจริญการพิมพ์
2521, 174 หน้า

สุพิชญา ธีระกุล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2
ทางทุนส่วนจำกัดชนิษฐ์การพิมพ์ สมุทรปราการ 2522, 165 หน้า

สุพรรณบุรี, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แผนปฏิบัติการประจำปี 2530 ฝ่ายแผนพัฒนา
2530, 145 หน้า อัครสำเนา

ทวน พันธุ์พันธ์ การบริหารโรงเรียน สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์ 2528, 186 หน้า

อมรชัย ตันติเมธ "งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา" เอกสารประกอบการอบรม
คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2529, 209 หน้า

Best, John W. Research in Education. 8th. ed., Englewood Cliffs, N. J.,
Prentice - Hall, 1964. 320 p.

Campbell, Roald F. Introduction to Education Administration. Boston,
Allyn and Bacon, Inc., 1972. 461 p.

Elsbry, Willard S. and Other. Elementary School Administration
Supervision. New York. American Book. Co., 1967. 581 p.

Faber, Charless F. and Gillbert F. Chearon. Elementary School
Administration. New York, Holt Rinehart and Winston Inc., 1970. 195 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis Psychology and Education. New
York, McGraw - Hill, 1971. 492 p.

Frank, dickey C. "A study of High School Principalship Kentucky" in
Dissertation Abstracts. No. 9 Ann Arbour Michigan. University
Microfilms Inc., 3605 - 3606 March. 1960.

Krejcie, Robert V. and Daryle M. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities" in Education and Psychological Measurement. V. 30 : 606 - 610 p. 1970.

Miller, Van. The Public Administration of American School. New York, The Macmillan Company. 1965. 580 p.

Smith, Harold B. "Descriptions of Effective and Ineffective Behavior of School Principals" in Dissertation Abstracts. 35 : 1936 - A, October. 1974.

Spark, Harry M. "A Study of High School Principalship in Kentucky" in Dissertation Abstracts. 20 : 3605 - 3606 March. 1960.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/1265

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2 ตุลาคม 2530

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายสมศักดิ์ มันสวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ทวีบูรณ์ หอมเย็น ประธาน

ผศ.สมบูรณ์ อุปถัมภ์ กรรมการ

รศ.ดร.ประชุม รอดประเสริฐ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใครขอความอนุเคราะห์คือ ขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน ประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สมพร บัวทอง

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

20 ตุลาคม 2530

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถามที่เคารพอย่างสูง

ด้วยข้าพเจ้าเป็นนิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้ไ้ผ่านการทดสอบทาง ๆ หมดแล้วและกำลังทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา" เพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามแบบสอบถามที่แนบมาด้วยแล้ว

การตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นส่วนตัวและความบริสุทธิ์ใจของท่านในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ ซึ่งจะไม่กระทบกระเทือนต่อการรับราชการหรือการประกอบอาชีพของท่านแต่อย่างใด เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วโปรดจัดส่งแบบสอบถามไปที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอในสังกัดของท่าน ภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2530 ขอขอบพระคุณในความกรุณามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์

(นายสมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์)

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงในรูป □ หน้าค่าหรือข้อความที่ตรงกับ

รายละเอียดของท่าน

1. ท่านดำรงตำแหน่งเป็น
 - ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
 - ☐ ครูผู้สอน
2. ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร (เฉพาะผู้บริหาร)
 - ☐ ไม่เกิน 5 ปี
 - ☐ เกินกว่า 5 ปีขึ้นไป
3. โรงเรียนของท่านมีจำนวนนักเรียน
 - ☐ ไม่เกิน 120 คน
 - ☐ ตั้งแต่ 121 - 300 คน
 - ☐ ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนของท่านมากน้อยเพียงใด เมื่อท่านพิจารณาอยู่ในระดับใดแล้ว ให้เขียนเครื่องหมาย แสดงระดับการปฏิบัติลงในช่องทางขวามือตามลำดับ

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การบริหารงานวิชาการ</u>					
1	การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนงานวิชาการ					
2	การจัดให้มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศงานวิชาการ อย่างมีระบบ					
3	การดำเนินงานจัดหาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนและกำหนด การสอนบริการแก่ครู					
4	การดำเนินงานหรือส่งเสริมให้มีการประชุม อบรม สัมมนาใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอน					
5	การจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมโดยมีการกำกับดูแลอย่างมีระบบ					
6	การจัดให้มีสื่อ การเรียนการสอน การเก็บรักษาและกำกับ ดูแลให้มีการใช้อย่างคุ้มค่า					
7	การกำหนดให้ครูทำบันทึกการสอนและทำการตรวจบันทึกการ สอนของครูเป็นประจำ					
8	การจัดให้มีการรวบรวมสถิติข้อมูลทางวิชาการของโรงเรียน					
9	การส่งเสริมให้มีการจัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่ง ความรู้แก่ครูและนักเรียน					
10	การจัดให้มีการควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนการสอน ได้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบและหลักการวัดผลการศึกษา					

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การบริหารงานบุคลากร</u>					
11	การประชุมชี้แจงนโยบาย โครงการและแผนงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้คณะครูได้ทราบแนวปฏิบัติ					
12	การกำกับดูแลให้ครูปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการและจรรยาครู					
13	การจัดครูเข้าสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามความรู้ความสามารถอย่างยุติธรรม					
14	การให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเมื่อมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ					
15	การส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน					
16	การติดตามกำกับดูแลและนิเทศการปฏิบัติงานของครูอย่างมีระบบและสม่ำเสมอ					
17	การจัดให้มีสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือเพื่อนครูภายในโรงเรียน					
18	การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าทั้งทางวิชาการ และตำแหน่งหน้าที่					
19	การพิจารณาความดีความชอบของครูตามเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้อย่างยุติธรรม					
20	การนำข้อคิดและข้อบกพร่องจากการประเมินผลการปฏิบัติงานมาชี้แจงให้ครูทุกคนทราบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร					

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การบริหารงานกิจการนักเรียน</u>					
21	การจัดทำเชตบริการและสำมะโนนักเรียนเพื่อให้เด็กในเกณฑ์ บังคับได้เข้าเรียนครบทุกคน					
22	การดำเนินการจัดทำระเบียบสะสม บัตรสุขภาพ ทะเบียนต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนเรียบร้อยและจัดเก็บไว้อย่างมีระบบ สะดวก ต่อการนำไปใช้					
23	การจัดบริการสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
24	การจัดบริการอาหารกลางวันโดยคำนึงถึงความสะดวก คุณภาพ และดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ					
25	การจัดหาทุนช่วยเหลือนักเรียนยากจน					
26	การส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน					
27	การส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน					
28	การส่งเสริมกีฬาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
29	การจัดบริการแนะแนวทั้งด้านส่วนตัว การศึกษาต่อ การประกอบ อาชีพ และการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว					
30	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ และจัดกิจกรรมของชุมนุม โดยสม่ำเสมอ					
	<u>การบริหารงานธุรการและการเงิน</u>					
31	การจัดให้มีการเก็บเอกสารหรือหนังสือราชการให้เป็นหมวดหมู่ สะดวกแก่การค้นหา					

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32	การจัดให้มีการสื่อสารโต้ตอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้รวดเร็วทันเหตุการณ์					
33	การจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอกับความต้องการของงานใน โรงเรียน					
34	การจัดให้มีการดูแลรักษาซ่อมแซมครุภัณฑ์ให้ได้ใช้ประโยชน์ คุ้มค่า					
35	การจัดให้มีการทำทะเบียนบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ให้ถูกต้องเป็น ปัจจุบันเสมอ					
36	การจัดให้มีการทำทะเบียนบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงิน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
37	การจัดให้มีการเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ ของโรงเรียนได้สะดวก และรวดเร็ว					
38	การจัดให้มีการทำงบประมาณประจำปีของโรงเรียนโดยให้ ครูมีส่วนร่วม					
39	การวางแผนเพื่อหารายได้ให้เพียงพอกับการใช้จ่ายภายใน โรงเรียน					
40	การจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานเกี่ยวกับการเงินพัสดุ ครุภัณฑ์เป็นประจำ					

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การบริหารอาคารสถานที่</u>					
41	การส่งเสริมให้คณะครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้สะอาดปลอดภัยและร่มรื่น					
42	การซ่อมแซมและรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีและปลอดภัย					
43	ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า					
44	จัดให้มีเรือนเพาะชำและใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
45	จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
46	จัดให้มีสถานที่พักผ่อนและสนามเด็กเล่นเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
47	การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนได้สวยงามร่มรื่นเป็นระเบียบปลอดภัย					
48	ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน					
49	การส่งเสริมให้มีการบริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน					
50	จัดให้มีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด					

ข้อ	พฤติกรรมการบริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>					
51	จัดให้มีการสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านการศึกษาและอาชีพ					
52	การนำความคิดเห็นของกรรมการศึกษามาประกอบการบริหารโรงเรียน					
53	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคม ชมรม กลุ่มอาชีพหรือมูลนิธิเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน					
54	การสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรืองานพัฒนาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน					
55	การจัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่หรือบริการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน					
56	การออกไปพบปะกับประชาชนเพื่อชี้แจงความก้าวหน้าหรือความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน					
57	การสนับสนุนให้ครูออกไปเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองที่บ้าน					
58	การทำตนเป็นกันเองกับประชาชนและให้อิทธิพลปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ					
59	การส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อุปกรณ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน					
60	ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลงานของโรงเรียนให้เป็นที่รับทราบทั่วไป โดยใช้นักเรียน กรรมการศึกษา เอกสารหรือเครื่องขยายเสียงเป็นสื่อ					

พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ

ของ

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2531

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา รวม 6 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 558 คน เป็นผู้บริหาร 187 คน ครูผู้สอน 371 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีค่าเฉลี่ยและทดสอบด้วย t - test และ F - test ผลการศึกษา พบว่า

1. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์มาก มีพฤติกรรมในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์น้อย
4. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานอาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา โดยเน้นการอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการบริหารงานความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดสวัสดิการช่วยเหลือเพื่อนครู การจัดหาทุนช่วยเหลือ
นักเรียนยากจน และข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยเพิ่มเติมด้วย

ADMINISTRATIVE BEHAVIOR OF THE PRIMARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDES THE OFFICE OF SUPHANBRUI
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SOMSAK MANSAWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
February 1988

The purposes of this research were to study and compare six aspects administrative behavior of primary school administrators as viewed by primary school administrators and teachers, namely : Technical matters, Personnel, Student Affairs, Business and Finance, Physical Facilities, and school Community Relationship on the basis of their experience and the school size. The samples were 187 administrators and 371 teachers of primary schools under the Office of Suphanburi Provincial Primary Education. The instrument used for data collection was a rating scale questionnaire developed by the researcher. Data analysis was based on the means, the analysis of variance, and the t-test for significant of differences of the means. On the basis of the administrators' work experience and the school size, findings were as in the following :

1. In general the administrative behavior of the administrators was rated high. Detailed examination of specific aspects of the behavior showed that the Business and Finance, Personnel, Technical matters, Physical Facilities and Student Affairs aspects were rated high respectively where as the School Community Relationship aspect was rated medium.

2. Administrators and teachers differed significantly at the .01 level in their perception of administrative behavior with respect to Personnel, Student Affairs, Business and Finance, Physical Facilities and School Community Relationship ; but they did not differ significantly with respect to Technical matters.

3. More experienced and less experienced administrators did not differ significantly in all six aspects of their administrative behavior.

4. Administrators of larger sized and smaller sized schools differed significantly at the .05 level in perceiving their own administrative behavior with respect to Personnel, Student Affairs, and Physical Facilities.

On the basis of the findings of the study, the researcher suggested that the administrative performance of the primary school administrators should be improved through seminars on the School Community Relationship and provision of teacher welfare and scholarships further study.